

Zubři a divocí koně pomáhají ukládat do půdy stovky tun uhlíku každý rok, zjistil výzkum v milovické rezervaci

30.10.2025 - | Česká krajina

Zubři a další velcí kopytníci významně pomáhají s ukládáním uhlíku do půdy. Zjistil to výzkum Jihočeských vědců financovaný Technologickou agenturou České republiky v milovické rezervaci velkých kopytníků, ale i dalších rezervacích kde v Česku velcí býložravci žijí.

„Půdy ve všech rezervacích velkých kopytníků obsahovaly více organického uhlíku, vyšší podíl stabilního humusu a vykazovaly intenzivnější mikrobiální aktivitu, než v kontrolních plochách. Přirozená pastva tak přispívá k ukládání uhlíku ve formě stabilní organické hmoty, zvyšuje potenciální úrodnost půd a také zvyšuje schopnost půd zadržovat vodu“ upozorňuje Eva Kaštovská z Jihočeské univerzity, hlavní autorka výzkumu. Podle jejích slov právě díky divokým velkým kopytníkům vznikly černoze, tedy nejúrodnější půdy na planetě.

V jedné třetině milovické rezervace velkých kopytníků se tak podle odhadů vědců uložilo za rok přibližně 390 tun uhlíku. Tím se přirozená pastva velkých kopytníků výrazně liší od pastvy hospodářských zvířat. Ta přispívá k emisím uhlíku do prostředí a tím ke změnám klimatu. Navíc podle zahraničních výzkumů z celého světa vede pastva domácích zvířat k utužení půdy, úbytku organické hmoty, poklesu jejího oživení, ale i vyplavování dusíkatých látek do povrchových i podzemních vod.

„Velcí kopytníci byli po miliony let součástí vyváženého systému, který byl uhlíkově neutrální. Navíc byli jedním z hlavních činitelů, který vnášel do krajiny potřebnou dynamiku a tím hrál klíčovou roli při vytváření vysoké biologické rozmanitosti,“ doplnil Dalibor Dostál, ředitel ochranné společnosti Česká krajina, která v roce 2015 založila milovickou rezervaci velkých kopytníků ve spolupráci s vědci. Ta je s rozlohou 350 hektarů největší v České republice a žijí v ní stáda zubrů, divokých koní a zpětně šlechtěných praturů.

Výzkum jihočeských vědců potvrdil zjištění mezinárodního výzkumu v Rumunsku. Stádo 170 zubrů, kteří byli vypuštěni do přírody v rumunském pohoří Tarcu, by mohlo pomoci ukládat emise CO₂ odpovídajícím odstranění téměř dvou milionů automobilů ze silnic na jeden rok. Ve svém výzkumu použili vědci nový model vyvinutý experty z Yaleovy univerzity. Ten vypočítává dodatečné množství atmosférického CO₂, které druhy volně žijících živočichů pomáhají zachytit a uložit do půdy prostřednictvím svého působení v ekosystémech. Stádo zubrů v pohoří Tarcu, které se pohybuje na ploše téměř 50 kilometrů čtverečních, zachytí dva miliony tun uhlíku ročně. To je přibližně 9,8krát více, než kolik by stejná oblast zachytila bez zubrů. Rozdílové množství přitom odpovídá ročním emisím CO₂ u zhruba 1,88 milionu průměrných amerických benzinových automobilů

Celoroční přirozená pastva, neboli trofický rewilding, se stále častěji využívá k péči o otevřenou krajinu. Tento přístup má potenciál zmírnit změny klimatu i ztrátu biodiverzity Výzkum jihočeských vědců v rámci projektu „Pastva velkých kopytníků jako nástroj ochrany přírody a krajiny: Biodiverzita a ekosystémové služby“ (SS03010232) financovala Technologická agentura České republiky (TAČR) v rámci programu program aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v oblasti životního prostředí – Prostředí pro život.

Na podporu projektů ochrany přírody může veřejnost přispět prostřednictvím portálu pomahamekrajine.cz.

Ochranařská organizace Česká krajina na projektech spojených s ochranou přírody spolupracuje s experty z Biologického centra Akademie věd České republiky, Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, Univerzity Karlovy v Praze, Ústavu biologie obratlovců Akademie věd České republiky, Botanické zahrady hlavního města Prahy, Zoo Liberec, České zemědělské univerzity v Praze, Mendelovy univerzity v Brně, Masarykovy univerzity v Brně a dalších odborných institucí.

Projekty návratu a ochrany velkých kopytníků podporuje Akademie věd ČR v rámci programu Strategie AV 21, Záchrana a obnova krajiny, dále společnosti Nadace PPF, Nadace Kooperativa, Nadace Qminers, Nadace Benetheo, E.ON, JRD, CTP, Nadace O, Nadační fond rodiny Malých, Accace, Nadace Tipsport, ČEPS, Carborundum Electrite, Amanita Design, DARRÉ, Linde, Semix, ProfiG2, Bird & Bird, Hornbach, Printwell, Delta Light Czech, LaNiche, Payton Legal, Projan Service, Bříza & Trubač, advokátní kancelář, Vertue, Beire, Pro živou zahradu, JK Jitka Kudláčková, Nadace ČEZ, Megabooks CZ, Net4Gas, Pivovar Zubr, Cestovní kancelář Periscope Skandinávie, Abrasiv, Hotelová škola Poděbrady, Operační program Životní prostředí, Státní fond životního prostředí, Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, Středočeský kraj, Jihomoravský kraj, Město Milovice, Město Benátky nad Jizerou, American International school ve Vídni, milovická Mateřská škola Kostička, sdružení Přátelé a rodáci Milovic i veřejnost.

Foto: Michal Köpping

<https://www.ceska-krajina.cz/5750/zubri-a-divoci-kone-pomahaji-ukladat-do-pudy-stovky-tun-uhliku-kazdy-rok-zjistil-vyzkum-v-milovicke-rezervaci>